

Mācību gadu atkārtošana Eiropas skolās: ievērojamas atšķirības starp valstīm

Apskats "Mācību gadu atkārtošana obligātajā izglītībā Eiropā: normatīvais regulējums un statistika" (*Grade Retention during Compulsory Education in Europe: Regulations and Statistics*) salīdzina, kā Eiropas valstīs notiek mācību gadu atkārtošana jeb skolēnu atstāšana uz otru gadu. Apskats rāda, ka situācijas dažādās valstīs ir ļoti atšķirīgas – mācību gada atkārtošana ir vairāk atkarīga no valstij raksturīgās pedagoģiskās kultūras un skolotāja veiktā novērtējuma, nevis no bērna sekmēm. Šo apskatu Eiropas Komisijas uzdevumā veidoja Eurydice tīkls, un tas atspoguļo situāciju 31 valstī (visās ES dalībvalstīs, Islandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā un Turcijā).

Kas ir Eurydice

Eurydice tīkls sniedz informāciju un veido analītiskus apskatus par Eiropas izglītības sistēmām un politiku. Tīklā darbojas 37 nacionālās nodaļas 33 valstīs, kuras piedalās ES Mūžizglītības programmā (ES dalībvalstis, EBTA valstis, Horvātija un Turcija). Tīkla darbību koordinē un vada ES Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra Briselē, kas veic tīkla veidoto apskatu izstrādi un nodrošina dažādu informācijas resursu pieejamību internetā.

Visas Eurydice publikācijas ir pieejamas bez maksas

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/>

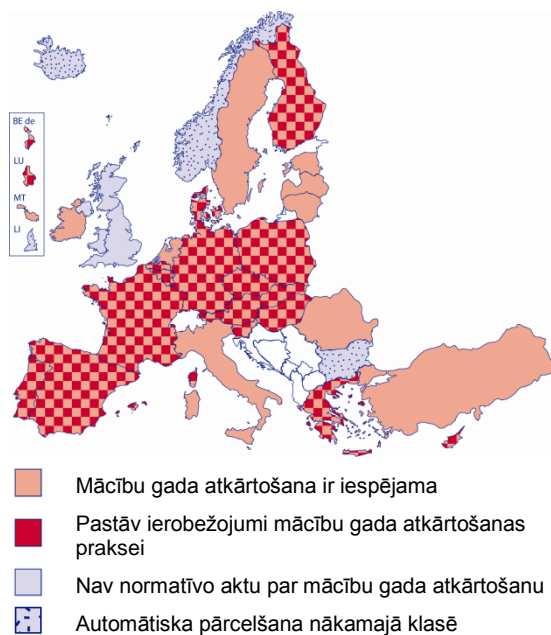
E-pasts: EACEA-Eurydice@ec.europa.eu

Lielā atšķirība skolēnu proporcijā, kuriem jāatkārto mācību gads

Mācību gada atkārtošana ir iespējama lielākajā daļā valstu, un normatīvais regulējums pamatā ir līdzīgs. Daudzās valstīs mācību gada atkārtošana ir ierobežota, tomēr mācību gadu atkārtotāju proporcija dažādās valstīs ir ļoti atšķirīga. 2009. gada PISA (Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas) dati rāda, ka Slovēnijā, Lielbritānijā, Islandē un Somijā mācību gada atkārtotāju proporcija ir ļoti zema (mazāk par 3%), turpretim Beļģijā (franču kopienā), Spānijā, Francijā, Luksemburgā un Portugālē proporcija ir ļoti augsta (vairāk kā 30%).

1. attēls: Pārcelšana nākamajā klasē sākumskolās saskaņā ar pastāvošo normatīvo regulējumu (2009./2010. māc. g.)

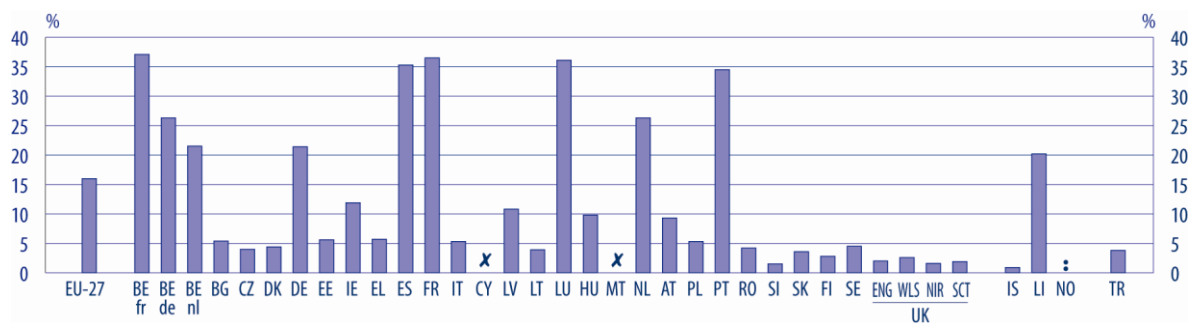
Avots: Eurydice

Valstīs, kurās mācību gadu atkārtošana ir izplatīta, izglītības speciālistu vidū dominē ideja, ka tas ir derīgi skolēniem

Tradicionāli ierasta mācību gadu atkārtošana ir prakse, šķiet, ir galvenais iemesls, kāpēc dažās valstīs tā tiek piemērota biežāk, jo tajās joprojām populārs ir uzskats, ka mācību gada atkārtošana varētu labvēlīgi ietekmēt skolēna izglītošanos. Šāds viedoklis bieži vien ir pedagogiskajam personālam,

izglītības speciālistiem un vecākiem, neskatoties uz to, ka tas vairākkārt ir ticis apšaubīts. Eurydice apskats atklāj, ka praksē nepastāv tieša saistība starp normatīvo regulējumu un skolēnu skaitu, kuriem jāatkārto mācību gads. Tāpēc lietderīgāk būtu atkārtoti izvērt noteiktus pieņēmumus un uzskatus, nevis normatīvā regulējuma maiņu.

2. attēls: Piecpadsmitgadīgo skolēnu proporcija, kuri vismaz vienu reizi ir atkārtājuši mācību gadu sākumskolā (ISCED 1) un/vai vidējās izglītības pirmajā posmā (ISCED 2), 2009. gads

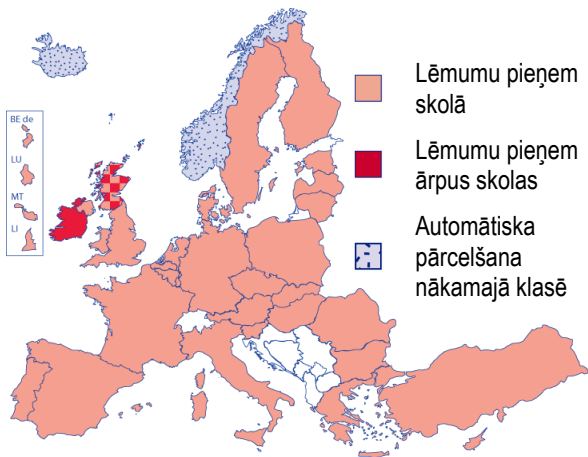

X Valstis nav piedalījušās datu apkopošanā

EU-27		BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	
	16.0	37.1	26.3	21.5	5.4	4.0	4.4	21.4	5.6	11.9	5.7	35.3	36.5	5.3	x	10.8	3.9	36.1	
HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	TR	
	9.8	x	26.3	9.3	5.3	34.5	4.2	1.5	3.6	2.8	4.5	2.0	2.6	1.6	1.9	0.9	20.2	:	3.8

Avots: 2009. gada PISA datubāze, OECD (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija).

4. attēls: Izglītības profesionāļu loma vidējās izglītības pirmajā posmā (ISCED 2) (2009./2010. māc. g.)

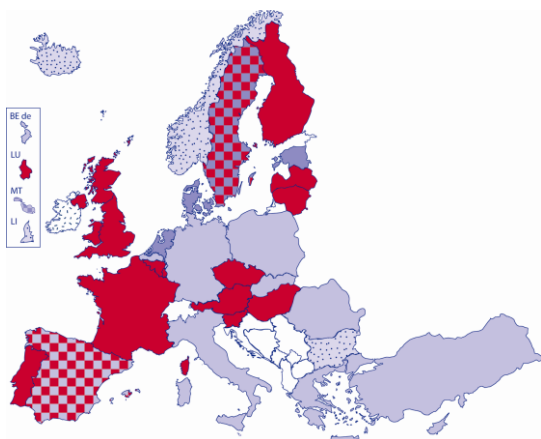

Avots: Eurydice.

Visā bērna skološanās laikā vecāki vienmēr tiek informēti par bērna sekmēm un attīstību. Vecāku viedoklis var tikt uzklauts lēmumu pieņemšanas procesā (Dānija, Igaunija, Malta, Nīderlande, Zviedrija). Daudzās valstīs normatīvie akti nodrošina vecākiem daudz aktīvāku lomu – viņi var iebilst pret lēmumu (Čehija, Spānija, Francija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Austrija, Portugāle, Slovēnija, Somija) vai arī ir jāsaņem viņu piekrišana attiecībā uz jebkādu lēmumu, kas skar mācību gada atkārtosšanu (Beļģijas franču kopiena, Slovākija, Lielbritānija).

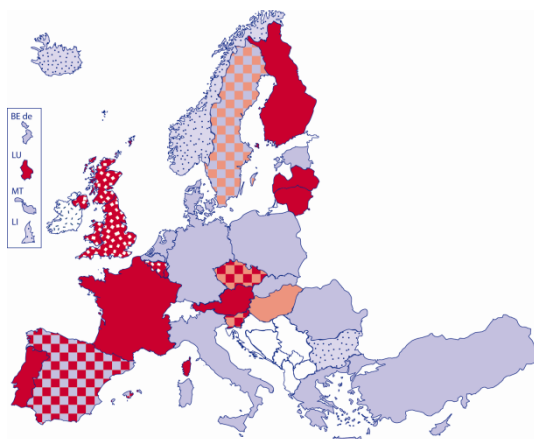
5. attēls: Vecāku līdzdalība lēmumu pieņemšanā par mācību gada atkārtosšanu sākumskolā (2009./2010. māc. g.)

Vecāku līdzdalības pakāpe

- Tiesības piedalīties lēmuma pieņemšanā
- Informēšana
- Konsultēšanās
- Automātiska pārceļšana nākamajā klasē
- Nav informācijas

Vecāku līdzdalības veidi

- Tiesības pieprasīt mācību gada atkārtosšanu
- Tiesības apstrīdēt lēmumus
- Nepieciešama vecāku piekrišana
- Informēšana/konsultēšanās
- Automātiska pārceļšana nākamajā klasē
- Nav informācijas

Avots: Eurydice.

* * *

Publikācijas

“Mācību gadu atkārtosana obligātās izglītības posmā Eiropā: normatīvais regulējums un statistika”
(*Grade Retention during Compulsory Education in Europe: Regulations and Statistic*)

pilns teksts angļu, franču un vācu valodā lasāms Eurydice mājas lapā:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_en.php

Publikācijas drukātas kopijas ir iespējams pasūtīt:

Eurydice tīkla Latvijas nodaļa
Valsts izglītības attīstības aģentūra
Vaļņu 1, Rīga LV-1050
Tāl. 67814738
eurydice@viaa.gov.lv